

KOT

KUNST OMKRING TROLDEN
NR. 1, 28. ÄRGANG APRIL 2020

▼ På mirakuløs vis har et foto fra billedhugger Niels Hansen Jacobsens 1901-udstillingen i Den frie Udstillings bygning overlevet i maleren Anna E. Munchs gemmer. Foran "Militarismen" sidder Gabriele Jacobsen og billedhuggeren står lidt til venstre for "Den lille Havfrue".

KALENDER 2020

Hvor kalenderen plejer at stå, bringes i stedet en henvisning til at følge med på www.vejenkunstmuseum.dk eller www.vejenkunstforening.dk for at se, hvornår arrangementer atter afholdes og museet genåbner.

På museum@vejen.dk kan man tilmelde sig nyhedsbreve fra både Vejen Kunstmuseum samt Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

▼ På deres hjemmearbejdspladser ses Majbrit og Anna, museets opsyn. I stedet afskriver de billedhuggerens breve og folder æsker. Pernille, der er stemmen i museets telefon og på kontoret, har fundet en ny hverdag, hvor de fleste forbindelser kan nås pr. telefon og mail. Heidi kan heldigvis lave den løbende tilpasning og udbygning af museet hjemmeside hvorsomhelst fra.

Af *teresa nielsen*, museumsdirektør

Dette nummer af Kunst omkring Troiden har en noget anderledes karakter end bladet plejer at have, og det er en af de mange sideeffekter af corona-pandemien. Bladet var under redigering med artikler om forårets aktiviteter, da vi passerede den 11. marts 2020. Snart stod det klart, at de måtte aflyses – se mere side 4. I stedet blev der – i forlængelse af Kirsten Norns artikel i sidst nummer af bladet – plads til to fortællinger med vinkler på kunstneren Gabriele Jacobsen... uden dog endnu at nå frem til de få bevarede værker! Gradvist bringes hun ud af sin mands, billedhuggeren Niels Hansen Jacobsens, skygge. Der er stof til et par artikler mere – og på sigt til en lille præsentation ved nyophængningen af museets samling, når til sin tid nybyggeriet er afsluttet ...

Om fremtiden kan ingen spå, men på byggepladsen har de gode håndværkere arbejdet videre, mens museet står lukket. I Lindegade er en hel væg muret op, og man begynder at ane, hvordan byggeriet dér vil tage sig ud i samspil med billedhuggerens 1914-indgang til Skibelund-atelieret, der i 1938 blev flyttet til Vejen som museets sydlige kuppelsal.

I forlængelse af den historiske udmelding om lukning af Danmarks grænser og de medfølgende lukninger af størsteparten af landets institutioner, herunder selvfølgelig også kunstmuseerne, var det tid til at tænke i andre baner. Med ét var det ikke længere oplevelserne inde i museet, der var relevant. I stedet blev der sat fokus på det, der findes udenfor, eller som digitalt kan nå ind på folks telefoner eller hjemmearbejdspladser:

Fra museet og Vejen Billedskole er fremsendt muntre tegneopgaver – se mere på side 22-23. På museets instagram og facebook er lagt fortællinger om al den kunst, der fortsat kan opleves

ude på Museumspladsen. Og museets plakastandere, der plejer at huse en strøm af plakater for skiftende arrangementer, er blevet informationssøjler med fortællinger om museets døgn-tilgængelige kunst. På de sociale medier er føjet små beretninger om medarbejdernes hverdag under lukningen. Hittid usete mængder af sammenhængende tid bruges på registrering, forskning, nye hjemmesideafsnit, afskrivning af gamle breve og protokoller. Midt i uvished og frygt gør vi vores pligt og får mest mulig ud af den nye virkelighed, mens vi med taknemmelighed tænker på alle dem, der knokler med transport, logistik, administration og sygehjælp. ■

▲ Udateret portræt af Gabriele Rohde taget hos G.W. Alexander- sen i København efter 1883.

▼ Lindegade i Vejen er forvandlet til en byggeplads. Nybyggeriets sydfacade er nu muret op. Til højre ses indgangspartiet i mukesten og bindingsværk, der oprindeligt blev opført i 1914 ved Skibelund Krat.

KUNSTFORENINGEN AFLYSER FORÆRETS ARRANGEMENTER

Planerne var lagt og aftaler på plads. Men midt i corona-pandemien har bestyrelsen for Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn måttet træffe den svære beslutning at aflyse alle forårets arrangementer. Selv om landet med tiden åbnes op, vil de færreste i de nærmeste måneder ønske sig at sidde alt for mange sammen. Med alle forbehold meldes her ud på tilrettede datoer:

Forfatteraften med Mathilde Walter Clark – ny dato:
23. september 2020

Foredrag om "De unge vilde" – ny dato:
18. november 2020

Udstillingen med værker af Knud Odde udskydes til efteråret, og ny dato meldes ud, når den er fundet.

Rejsen til Paris sidst i april er AFLYST, da Air France har aflyst alle flyvninger i april, og fordi det helt grundlæggende er umuligt at gennemføre turen for nuværende. ■

▲▲ Knud Odde "Colette C". 2016.
Træsnit, 41x21 cm.

▲ Mathilde Walter Clark

► Inge Ellegaard "Venus og Mars"

MADAME – KUNSTNEREN GABRIELE JACOBSEN, FØDT ROHDE & FOTOGRAFEN ELISABETH SCHACK

Af *teresa nielsen*, museumsdirektør

På Kvindernes Internationale Kampdag den 8. marts figurerede Madame med billedfortællinger to steder på Instagram – det ene var hos Vejen Kunstmuseum, det andet hos Musée Bourdelle. Museumsdirektør Amélie Simier benyttede lejligheden til også at sætte fokus på billedhugger Niels Hansen Jacobsens første hustru. Fra slutningen af januar var det Madame gæsterne mødte, når de på det franske museum trådte ind i udstillingen "Les contes étranges de Niels Hansen Jacobsen – Un danois à Paris". Dér er hun repræsenteret med det maskeportræt, som hun i Paris modellerede af sin ægtefælle... mere om det i forrige og næste nummer af bladet.

Her i museets blad præsenterede Kirsten Norn december 2019 en livshistorie og familiekontekst for Anna Gabriele Rohde, der blev født i Vesterbølle syd for Farsø den 12. januar 1862 og døde på Holbæk Sygehus den 23. september 1902. Onsdag den 12. august 1891 giftede den unge kvinde sig med billedhuggeren, der fra 1924 blev hovedpersonen på Vejen Kunstmuseum. Her omtales hun som Gabriele Jacobsen. Sådant underskrev hun sig til venner og bekendte som fx Amalia Munch i en hilsen, som findes i Brevsamlingen på Det kongelige Bibliotek.

Året efter at Gabriele Rohde i april 1887 afsluttede sin lærerindeuddannelse hos Natalie Zahle (1827-1913) søgte og fik hun optagelse på "Den med Akademiet forbundne Kunstscole for Kvinder". Der findes ingen bog eller artikler om billedkunstneren Gabriele Jacobsen – dertil døde hun alt for ung. Desuden viser det sig, at hun brugte sine kræfter på meget andet end at dyrke sin egen kunst. Med lys og lygte er det gennem de seneste årtier lykkedes at opstøve en del værker. Inden vi i næste nummer af bladet dykker ned og ser nærmere på dem, bringes her nogle hidtil upublicerede erindringsglimt, der på det personlige plan bringer os tæt på hendes og ægtefællens personligheder.

Første øjebliksbillede er tegnet af svigerinden, Julie Rohde, kaldet Løven (1865-1947). Hun var i 2017 repræsenteret på museets Flower-Power-udstilling med en serie dybe tallerkner bemalet med planter, og siges en tid at have malet for Den kgl. Porcela-

▼ I et af billedhugger Niels Hansen Jacobsens fotoalbum er dette portræt af Gabriele Rohde bevaret. Det er med blæk betegnet: "18 Aar gl." og må derfor være taget i 1880. Da boede hun hjemme med sin familie på Torvet i Mariager, hvor hendes far var provst.

▲ Portrættet af Gabriele Rohde, der også ses på bladets forside, er udateret. Ud fra Gabriele Rodes påklædning kunne et bud være, at det er taget efter, at hun i 1888 startede på Kunstakademiet. Hendes hår ser ud til at være kortklippet. Unge kvinder brød på denne måde med traditionerne om, at "rigtige kvinder" havde tidskrævende kunstfærdigt opsat hår.

insfabrik). På billedhuggerens 80-års dag i september 1941 holdt hun tale for ham: "Vi to har kendt hinanden lige fra Ungdommens Dage. Jeg husker saa tydeligt den Dag, Du først kom ind i vort Hjem, vi saa alle paa Dig med Undren! Du var som en vild Fugl, der var sluppen ind i et Dueslag, hvor 5 unge Piger sad hos en fredelig gammel Præstemand. Vi forstod Dig ikke. Du havde saa mange nye Ideer og Tanker; men det varede ikke længe, før vi holdt af Dig, for Dit venlige Væsen, Din noble Tankegang og Dit livlige, ildfulde Sind. Du slog ned paa den bedste i Flokken, min smukke og kloge Søster, og snart drog et fattigt, men modigt ungt Kunstnerpar ud i den vide Verden. I saa – hørte – lærte – og arbejdede!"

Det næste øjebliksbillede leverede Niels Hansen Jacobsens niece Kaja ved en mindehøjtidelighed for billedhuggeren på Vejen Kunstmuseum tirsdag den 17. februar 1942: I København "traf han sin Kone, Gabriele Rohde ... Hun var ogsaa Elev paa Akademiet. Man skal ikke synes, det har været saa let for den Bondeknoлд at begaa sig i den Kreds, han derved kom ind i, men han faldt for Resten rigtig godt til. "Madame", som hans Kone kaldtes af deres Venner og efterhaanden af hele Familien har en Gang fortalt mig, at første Gang, hun rigtig lagde Mærke til ham, var engang hun var kommet[sic] i Karambolage med en Stige. Han sprang da til og hjalp hende, i det han bemærkede: "Men hvad staar da ogsaa den Asen til Stige dér for:" Engang senere var han til Frokost hos Provstens, og da de bød ham Kødpaalæg til sit Franskbrød, sagde han i Overensstemmelse med ægte jysk Sparsommelighed: "Nej tak; jeg spiser da ikke Kød paa Kage til Kaffe." Senere gik han nu ikke af Vejen for det."

DEN MED AKADEMIET FORBUNDNE KUNSTSKOLE FOR KVINDER

I efteråret 1888 var den 26-årige Gabriele Rohde blandt eleverne på det første hold, der fik adgang til "Den med Akademiet forbundne Kunstskole for Kvinder", ofte forkortet til "Kunstskolen for Kvinder". Langt om længe fik danske kvinder adgang til en officiel uddannelse, der siden grundlæggelsen af Kunstakademiet i København i 1754 havde været gratis tilgængelig for deres mandlige kolleger. Til da havde kvinder med kunstneriske ambitioner måttet tage til takke med de uddannelsesmuligheder, de kunne betale sig til i København – eller søge til udlandet, om de havde større ambitioner. Også dér forudsatte uddannelsen, at de kunne skaffe de nødvendige midler. Det var noget af en kontrast til Tyskland, hvor maleren Elisabeth Jerichau-Baumann (1819-1881) i årene 1838-1845 fik sin uddannelse på Kunstakademiet i Düsseldorf i et fremsynet undervisningsmiljø, der allerede dengang stod åbent for kvinder. Siden blev hun dansk gift med billedhuggeren Jens Adolf Jerichau.

Ironisk kan det synes, at Elisabeth Jerichau-Baumann i 1861 – samme år som Niels Hansen Jacobsen blev født – blev optaget som medlem af Akademiet i København, hvortil kvinder dengang endnu ikke havde adgang! Det var en anerkendelse af rang, der siden er fulgt op med monografiske bøger og udstillinger: I sin samtid har hun været et uomgængeligt talent... og en fremmed fugl i det, vi kalder den danske guldalder. Tankevækkende er det, at hendes værker – selv i nyere tid – ikke har fundet indpas i stort anlagte udstillinger om netop denne periode, der endnu præsenteres, som om malere dengang udelukkende var mænd.

De store forandringer var så småt i gang. Toogtyve år senere modtog maleren Bertha Wegmann (1846-1926) i 1883 Thorvaldsen Medaillen, og hun fik samtidig sæde i Kunstakademiets Plenarforsamling. Der sad siden fx maleren Anna Ancher (1859-1935) fra 1904 og billedhuggeren Anna Marie Carl Nielsen (1863-1945) fra 1912. Disse landvindinger flugter nogenlunde med udviklingen i den akademiske verden, hvor Nielsine Nielsen i 1877 blev landets første kvindelige student og i 1885 var den første kvinde til at gennemføre medicin-studiet på København Universitet.

DE KVINDelige FOTOGRAFER

I takt med, at kvinder i 1800-tallet kom ud på arbejdsmarkedet – særligt som undervisere og plejere – dukkede også nye professioner op, der ikke på forhånd var defineret som enten mande- eller kvindefag. Fotografens arbejde var et af dem. Fotohistoriker Bjørn Ochsner (1910-1989) har kortlagt, at der i perioden 1840-1920 var der omkring 4.000 professionelle fotografer i Danmark, hvoraf 400 var kvinder. Set i forhold til, at artikler fortæller, at kvinder i 2017 var repræsenteret med 30,3 % i bestyrelserne i C20-index'et (9% i 2011 og 18% i 2013, 23% i 2014 – C25-virksomhederne 2018: 27,7%, 2019: 30%), er det imponerende, at 10% af fotograferne dengang var kvinder! Nogle af dem fik stor anseelse, endog ude i Europa, som Mary Steen (1853-1939). Hun var fra 1888 kongelig hoffotograf og blev i 1891 den første kvinde i Dansk Fotografisk Forenings bestyrelse. Hendes levnedsløb er en bog værdig. Den er dog endnu ikke skrevet, men hun er godt dokumenteret i Tove Thages artikel i Dansk Kvindebiografisk Leksikon.

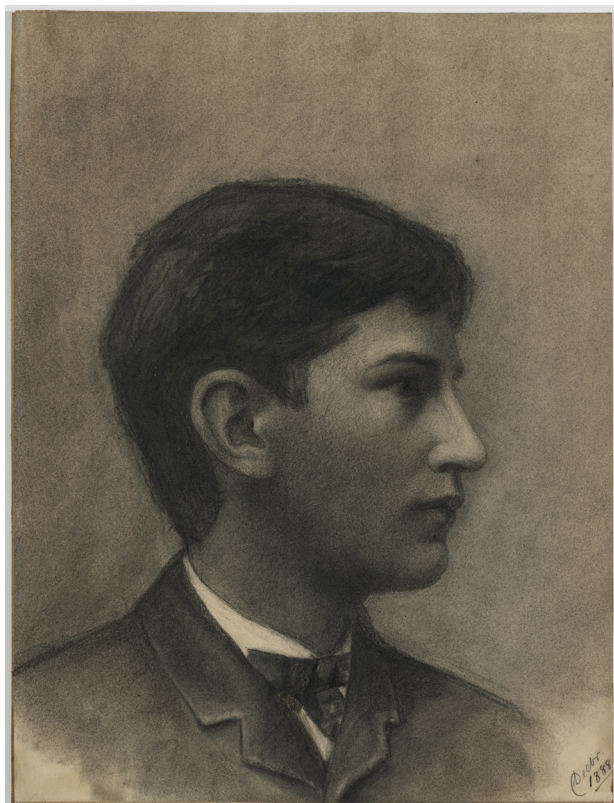
▲ I Det kgl. Biblioteks Billedsamling findes blandt den berømte portrætfotograf Mary Steens billeder en udateret optagelse af Gabriele Rohde – måske fra tiden omkring april 1887, da hun afsluttede sin lærerindeuddannelse hos Nathalie Zahle i København?

▼ Fotograf Elisabeth Schacks bormærke med adressen Nørrebrogade 44, 4. sal ses bag på fotografiet, der er gengivet på side 10.

FOTOGRAF ELISABETH SCHACK

Fotograf Elisabeth Schack har foreviget Kunstakademiets første kvindelige elever og inspektrixen, maleren Johanne Krebs (1848-1924). Sidstnævnte, der ufortrødent argumenterede for kvinders rettigheder, er også en bog værdig. Den skrev Hanne Flohr Sørensen i 1988.

▲ Gabriele Rohdes kultegnat portræt af broderen Theophilus er dateret decbr. 1888 – altså fra den første tid, da hun gik på Kunstakademiet i København.

Hvem var mon Elisabeth Schack? I bogen "Fotografer i og fra Danmark til og med år 1920" har Bjørn Ochsner i 1986 på side 733 samlet følgende viden om Elisabeth Schack: Hun blev født i Rødby den 4. januar 1849 og var aktiv som fotograf i København fra omkring 1886 og op gennem 1890'erne – først med adresse på Nørrebro og siden på Vesterbro. Han meddeler, at hun i slutningen af 1890'erne blev pensionatsværtinde på Vestre Boulevard. Boende i nr. 133D kan man endnu finde hende i Kraks Vejviser 1925 – endog med telefon!

Takket være digitaliseringen er det i dag muligt at se en række af Elisabeth Schacks fotografier. På Det kgl. Bibliotek findes hendes 1890-optagelse "Gadevue over Jerichausgade" fra det nyopførte Valby-kvarter ved Carlsberg bryggeriet. I Lokalhistorisk Arkiv for Assens By er bevaret et knivskarpt interiør fra privaten hos Svendborg-apoteker Jørgen Nicolai Hannibal Strøberg. Det er dateret 1886... altså et par år inden Mary Steen på Den Store Nordiske Udstilling i København for alvor vakte opsigt med sine højkvalitetsfotos af interiørerne hos det bedre borgerskab og snart også fra de europæiske kongehuse. I den rige Billedsamling på Det kgl. Bibliotek findes Elisabeth Schacks foto af Kronprins Frederik VIII's arbejdsværelse – kan hun på dette felt have været en forløber for Mary Steen?

FOTO AF DE UNGE KUNSTNERSPIRER

På Vejen Kunstmuseum er bevaret Gabriele Jacobsens eksemplar af Elisabeth Schacks hyppigst gengivne fotografi: Hendes 1888-optagelse af det første hold af elever på Kunstskolen for Kvinder. Den åbnede i Amaliegade 38 i passende afstand fra de mandlige elever i Kunstakademiets lokaler på Kongens Nytorv, hvortil "Kunstskolen for Kvinder" flyttede i 1897. Eleverne må være fotograferet i den sydlige ende af bygningens store sal. Lyset falder ind i højre side fra de store, rundbuede vinduer, som fortsat kan ses mellem kolonnadens røde støvsøjler.

Her er Gabriele Rohde fremhævet med en pil. Takket være påskrifter bag på det eksemplar af fotografiet, der tilhører Det kongelige Bibliotek,

kan vi identificere yderligere to personer: Giveren har noteret: "Den unge pige i midten med stok i v. hånd er min mor Blenda Persson, f. 1865, 1892 gift med tegner og maler Jens Krarup, 1857-1936. Den unge kvinde stående næstyderst t.h. er Marie Henriques [1866-1944]." Kvinden bag staffeliet yderst til venstre er skolens leder Johanne Krebs. Nu er håbet, at der må være læsere, der kan identificere andre af de unge kunstnere. Hvis ja, bedes oplysningerne sendt til museum@vejenkunstmuseum.dk – på forhånd mange tak.

Gennem en tilfældig samtale om Elisabeth Schacks 1888-foto af akademieleverne kom endnu et af hendes fotografier i 2019 til Vejen Kunstmuseum. Kunsthandler Peter Titelbech fandt det og studsede over den kvindelige fotografers navn. Snart nåede han frem til en gengivelse af hendes 1888-foto af eleverne på Akademiet og forærede det "nye" foto til Vejen Kunstmuseum. Her kan det supplere den udgave af 1888-foto, som Gabriele Rohde og siden Niels Hansen Jacobsen tog vare på.

Det "nye" foto må være fra tiden omkring 1886-1887, da Elisabeth Schack ifølge Bjørn Ochsners optegnelser havde atelier på Nørrebrogade 44, 4. sal – adressen indgår i hendes bomærke bag på fotografiet. Centralt tegner sig det hvidkalkede hus og trappen ned i frugthaven. I forlængelse af et spil krocket – herren yderst til højre står med en kro-

▲ Pilen peger på Gabriele Rohde. Kvinden t.v. er skolens inspectrice, maleren Nathalie Krebs. Kvinden midtfor med stok i sin venstre hånd er Blenda Persson. Næstyderst til højre står Marie Henriques.

Skulle der være læsere, der genkender andre af kvinderne, må de meget gerne sende besked til: museum@vejen.dk, eller ring på tlf. 79966940. På forhånd tak!

ketkølle over skulderen – er ni personer samlet ved trappen. Måske er det to generationer af en familie – moderen og hendes 4-5 børn og nogle af deres ægtefæller? Kig godt efter i baggrunden. I husets vinduer stimler folk sammen. Det har været noget af en begivenhed at tilkalde fotografen, og mange ville gerne være med! Fotografiet vækker minder om fx Emil Hannovers erindringer om sommerferier "paa Landet" i Bagsværd, men måske der er en læser, der kan genkende stedet, eller nogle af personerne?

Med en vigtig digression om fotograf Elisabeth Schack må den videre fortælling om Gabriele Jacobsens kunstneriske vente til næste nummer af Kunst omkring Trolden... ■

▲ Er der mon læsere der genkender stedet eller personerne på Marie Schacks foto nedenfor? Skriv da til: museum@vejen.dk eller ring på tlf. 79966940.

Præsenteret den den 22. januar 2020 af formand Anker Ulsdal
Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegns ordinære
generalforsamling afholdt på Knudepunktet

I det forgange år under nybyggeriet og renoveringen på Vejen Kunstmuseum har vi i 2019 arrangeret en dejlig julekoncert i Askov Kirke. Det var Tågelund Koret, som bragte de 70 tilhørere i julestemning. Noget lignende var måske en mulighed til næste adventstid.

Året er gået med megen aktivitet, og vi kan glæde os over, at medlems-tallet ligger stabilt på knap 400 medlemmer. Flere ville være dejligt – og I kære medlemmer kan jo prøve at overtale en god nabo eller andre!

Vi har haft en række foredrag, arrangeret en række mindre udflugter og så ikke at forglemme – en meget vellykket medlemsrejse til Skåne/Gotland.

Vi startede året med en velbesøgt generalforsamling på Knudepunktet. Omkring 100 medlemmer mødte op til en vellykket aften, hvor også mange drog hjem med en fin kunstgave fra foreningen. Årets fest blev også holdt her på Knudepunktet. Vi havde besøg af *The Islanders*, og de trak mange gæster til festen. Vi var 140 tilhører, og det var måske i overkanten af, hvad den store foyer her kan rumme, hvis alle skal have en god lydoplevelse. Jeg er sikker på, at vi i bestyrelsen kan lave en opstilling, der giver en bedre lydoplevelse for alle i år, da vi nu kender lokalet.

Vores foredrag i 2019 begyndte med en spændende forfatteraften. Vi har et godt samarbejde med Vejen Bibliotek om et årligt forfatterbesøg, og i 2019 var det Helle Helle, der fortalte. For de omkring 80 deltagere blev det en fin aften med den kritikerroste forfatter:

Foråret 2019 bød derefter på et foredrag om den engelske maler Turner. Signe Jacobsen fortalte med vanlig humor og indlevelse. Vi brugte igen Malerisalen på museet og havde 45 gæster.

Vi sluttede året med Carsten Groth, der for de omkring 50 fremmødte fortalte levende om sin passion for keramik.

▼ Kunstneren Asger Jorns grav på Grötlingbo Kirkegård på Gotland.

▲ Stenformationer på Gotland.

▼ Bertil Vallins altertavle i Uldum Kirke ved Vejle.

▶ Tørskind Skulpturpark.

Så blev der naturligt fokus på rejsen til Skåne/Gotland. Først med et foredrag af Lars Morell om Asger Jorn og hans tid på Gotland. Derefter en meget spændende infoaften om rejsen, hvor Georg Bendix fortalte levende om de store oplevelser, der ventede, og Løkken Rejser traktede de interesserede godt.

Turen til Skåne/Gotland forløb til bestyrelsens store tilfredshed. Vi havde fyldt bussen med glade og nysgerrige medlemmer. Vejret var med os. Løkken Rejser havde sørget for fine hoteller og gode

spisesteder, samt ikke mindst en behagelig og hyggelig atmosfære under hele rejsen. Visby med den fine fæstningsmur om det gamle bycentrum og det helt fantastiske museum var enestående at opleve. Vi fik også set grundigt både til kirkerne og orkideerne. Jeg tror, at mange rejsedeltagere tænker, at Gotland vil være et oplagt sted til et genbesøg, og I skal have tak for de mange positive tilbagemeldinger på turen.

Nu er det slut med at være turarrangør for i år; tænkte flere i bestyrelsen, men nej! Sommerferien var knapt begyndt, før der var en dagstur på plads til jer medlemmer. Vi fordelte os på to rundvisninger på "Fjordehus" i Vejle. Der blev fyldt gode oplevelser på dagsprogrammet med bl.a. besøg i Uldum Kirke, hvor vi genså smuk glaskunst af Bertil Wallin. Hans altertavle i Wäxjö domkirke var vi en del, der havde beundret på turen hjem fra Gotland. Det blev en fin dag, som sluttede af med kaffe og kage i Tørskind Grusgrav. Turbussen var naturligvis fyldt.

Sidste år lovede jeg i min formandsberetning, at i mangel på koncerter; så ville bestyrelsen lave flere udflugter. Det har holdt stik. Ud over de omtalte ture og rejser har foreningen indbudt til besøg hos Würth og Kolding Gymnasium samt hos lokale Louis Poulsen. To ture, hvor vi forsøgte os med at lade medlemmerne selv køre til stedet. Begge besøg var fine og spændende. Til forårets besøg i Retten i Kolding vil vi forsøge os med samkørsel, så evt. billøse medlemmer også kan komme med.

Så er det vist nok med ture for i år – sådan lød det, og sådan tænkte de fleste i bestyrelsen. Lige indtil nr. 4 af K.O.T. udkom i september. Der var der en spændende omtale af den kommende udstilling i Paris med værker af Niels Hansen Jacobsen. Teresa sluttede sin artikel af med at skrive "Tilbage er kun

at booke en tur til Paris først på året 2020". Så var vi jo provokeret!

Lynhurtigt blev det undersøgt, om vi kunne smutte derned 3-4 dage med fly fra Billund. Svaret fra rejsebureauet var et ja, MEN kun 30 deltagere (måske 5 til senere), og vi havde kun 7 dage at beslutte os i. MEGET spændte sendte vi en invitation ud til jer over nettet en torsdag aften. Søndag kunne Pernille melde udsolgt! Heldigvis er der kommet først 5 og så senere 3 ekstra pladser. Nu sidder vi i bestyrelsens rejseudvalg og arbejder med at finde ud af metro i Paris, franske spisesteder til 38 personer (og til en pris vi kan betale), åbningstider og priser. Det er altså sjovt sådan at blive smidt ud i det!

Vi skal nok få godt styr på den tur. Som flere her i aften nok har bemærket, er Teresa ikke med til generalforsamlingen. Vi siger i spøg i rejseudvalget, at vi har sendt hende til Paris for at få styr på de mange løse ender på Paris-rejsen.

Nu tilbage til 2019 og året der gik i foreningen.

Udstillingsudvalget havde planlagt to udstillinger på det gamle bibliotek, og én på det nye fine bibliotek. Om foråret skulle vi vise kunst af Jes Nordby og Malene Hammershøj, og om efteråret ville vi deltage i indvielsen af biblioteket med en udstilling af Poul Agger. Alt gik ikke helt som planlagt og håbet. Jes Nordby måtte melde fra p.g.a. sygdom i familien. I stedet fik vi en fin udstilling med Agnete Brinch. Malene Hammershøj-udstillingen blev heldigvis gennemført.

De tårnhøje forventninger til det nye udstillingsrum på biblioteket blev desværre ikke opfyldt. Som jeg ser det, er udstillingsforholdene for os næsten dårligere end på det gamle bibliotek. Vi er simpelthen gemt af vejen – i et hjørne af et lukket mødelokale. Det må vi prøve at få forbedret. Som forening vil vi jo gerne bidrage til, at biblioteket bliver et godt og spændende kulturhus. Efter min mening betød det, at den spændende udstilling med Poul Agger ikke fik lov til at folde sig ud.

Nu til et par ord om det, der venter i 2020.

Vores bidrag til Genforeningsfesten er en udflugt til Åbenrå lørdag den 29. februar. På vej sydpå bliver der kig til mange af Niels Hansen Jacobsens grav- og mindesten. Turen er næsten udsolgt, men kontakt gerne Pernille, da der kan ske afbud.

Jeg tror ikke, vi laver flere lange ture/rejser i 2020, men vi vil være på skarp udkik efter mulige oplevelser til éndagsture og lignende. Det skal

BESTYRELSENS KONSTITUERING

Formand Anker Ulsdal

Næstformand

Claus Jacobsen

Kasserer

Karen Marie Knudsen

Sekretær

Else Marie Brødsgaard

Redaktør

Gunna Kjelstrøm

Bestyrelsesmedlemmer

Marianne Roland Munch

Inge Lise Møller Jensen

Nyvalgte til bestyrelsen

Inge Lise Møller Jensen

Genvalgte til bestyrelsen

Anker Ulsdal, Claus Jacobsen, Gunna Kjelstrøm

Udtrådt af bestyrelsen

Gitte Brinch Knudsen

1. suppleant Beate

Fabricius. *2. suppleant*

Gitte Brinch Knudsen

Genvalg af revisor

Jan Jepsen. *Genvalg af*

revisorsuppleant

Elsebeth Boysen

I nok få oplyst i de kommende numre af K.O.T. I kan dog aldrig vide jer sikre med denne her bestyrelse!

Udstillingsudvalget har et par nye udstillinger på trapperne. Først Nis Schmidt og senere på foråret forhåbentlig Knud Odde. Vi glæder os!

Musikudvalget er lidt i tænkeboksen, for tør vi arrangere en lille akustisk koncert i Malerisalen? I får i hvert fald en julekoncert!

Foredragsudvalget kan byde på en blandet buket. Vi får til marts besøg af formand og næstformand for Fanø Kunstmuseum. Vi får historien om Sønderho og kunstmalerne og lidt om, hvorfor de kom til Sønderho, og hvad de fandt der.

▲ Forårets forfatteraften var planlagt som et møde med Mathilde Walter Clark. Hun kommer i stedet til Vejen den 23. september 2020.

I april skal vi høre om de kunstnere, der nu kaldes "De unge vilde"

Forårets forfatterbesøg skulle have været Maren Uthaug. Det havde jeg glædet mig meget til. Desværre har vi lige modtaget et afbud gennem Uthaug's agent. Vi forsøger nu at få et besøg i stand til efteråret, og Hanne Klinting fra Vejen Bibliotek arbejder benhårdt på at finde en værdig afløser til forårets forfatteraften. Og så kommer der jo altid flere ting på programmet. Men I bliver orienteret i K.O.T. og med Pernilles fine mails.

Bortlodningsvindere ved Generalforsamlingen den 22. januar 2020

Kirsten Abelsen
Marinus Hartman
Vibeke Hårby
Lizzi Nielsen
Birthe Bruun
Christel Volquartz
Margit Andersen
Margit Keissner
Minna Nielsen
Karen Thygesen
Eva Sehngraff
Birgit Engsted
Inge Jensen
Selma Jensen
Claus Jacobsen
Henning Ranum
Anders Løv Andersen
Alice Vester
Pernille Vestergaard
Signe Nielsen

Tak for god opbakning til vores arrangementer her i byggeårene. Vi håber meget, at vi ses til forårsfesten på Knudepunktet 6. marts. Det er "Full Circle" der underholder – og de er dygtige.

Tak til de dygtige bestyrelsesmedlemmer i foreningen. Jeg møder som formand kun stor velvilje. Jeg vil sige en speciel tak til Gitte, som i år har besluttet at trække sig tilbage fra bestyrelsen af private grunde, men som har sagt ja tak til at stå som en god suppleant. Vi har en lille hilsen til dig fra bestyrelsen. Tak til redaktionen af K.O.T. – Teresa, Marie og Gunna. Vi glæder os hver gang til det nye blad.

Endnu engang skal der lyde en stor tak til Pernille. Hvor er det fantastisk, at du stadig vil hjælpe os, og holde os lidt i ørerne.

Tak til Teresa og resten af det uundværlige personale på Vejen Kunstmuseum – I gør det fantastisk. Stort tillykke fra vores forening til Kunstmuseet og Vejen Kommune for erhvervelsen af det gamle el-værk. Det er fantastisk, at det endnu engang er lykkedes at finde så store fondspenge til Vejen Kunstmuseum. Vi har noget at være stolte af her i Vejen Kommune.

Tak til JV og ugeaviserne for loyalt at referere vores arrangementer. Tak til Vejen Bibliotek for godt samarbejde. ■

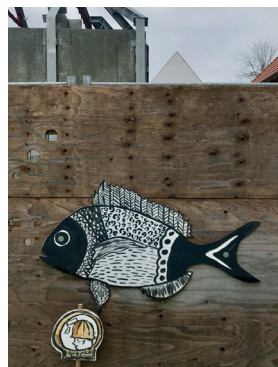
BILLEDKUNSTENS DAG II. MARTS 2020 eller GEOLOGI PÅ MUSEET

På tværs af landet fejredes Billedkunstens Dag onsdag den 11. marts 2020 – samme dag som Danmark lukkede ned i en fælles kamp mod corona-pandemien. Udstillingen afventer, at der igen bliver adgang til at gå på opdagelse i et skatkammer af eksperimenter. På Museumspladsen studeres huggepladsen, og i A3 er disse sider sat frem som information til forbigående. Den årligt tilbagevendende Billedkunstens Dag er stiftet af foreningen Danmarks Billedkunstlærere. Det centrale mål er fejring af billedkunstfaget. Det sker ved at involvere tusindvis af børn og unge i projekter, der viser mangfoldigheden i billedkunstundervisningen.

Billedkunstens Dag har Vejen Kunstmuseum og Vejen Billedskole tidligere markeret i et par samspil med billedskolen i Kolding. Det ene år lavede børnene flotte graffiti-bannere til hovedgaderne i Kolding og Vejen. I 2018 malede de mægtige fisk, hvoraf Vejen-bidragene endnu kan ses på byggepladshegnet på Museumspladsen!

UNIKT PROJEKT PÅ VEJEN KUNSTMUSEUM

Her i 2020 er der sket noget helt nyt! Initiativet er taget af Danmarks Billedkunstlæreres lokalrepræsentant Ulla Klinge, der har sit daglige virke på Højmarksskolen i Holsted. I efteråret 2019 kontaktede hun Vejen Kunstmuseum for at spørge, om der kunne etableres et samarbejde. Snart blev hun og museets formidler, billedhuggeren Sophus Ejler Jepsen, enige om et ambitiøst, nytænkende forløb, der indirekte også havde indbygget en vigtig efteruddannelse/opkvalificering af de involverede lærere.

▲ Det midlertidige byggepladshegn på Museumspladsen er smykket med flotte fisk malet af elever fra Vejen Billedskole på Billedkunstens dag 2018.

▼ Det gamle foto er taget en dag, da billedhugger Niels Hansen Jacobsen fik leveret marksten ved sit værksted i den nordlige ende af Vejen. Børnene sidder til ære for fotografen. Alligevel anes lidt af det leben, der var på Museumspladsen, da eleverne lavede glasurer.

▲ I museets Malerisal står udstillingen med de 175 unikt glaserede porcelænskopper.

▼ På Vejen Rådhus er Sophus Ejler Jepsen fotograferet på 2. sal ved 4 af de 6 montre med hans eksperimenterende keramik.

Det handler om keramik i fusion med lokale stenforekomster. Der er produceret 175 individuelt glaserede porcelænskopper. Første skridt var, at lærerne klassevis støbte porcelænskopper med eleverne. Forudsætningen var efteruddannelse: Den 12. dec. 2019 var de involverede lærere på kursus en lang eftermiddag i museets midlertidige formidlingslokaler. Sophus Ejler Jepsen satte dem ind i principperne for produktion af unikke støbeforme. Holdvis støbt lærerne siden sammen med deres elever:

175 KOPPER GLASERET MED STØV AF STEN FRA #VORES LANDSKAB!

Næste trin var glasering. Det skete på en ganske utraditionel facon, som Sophus Ejler Jepsen længe har eksperimenteret med. Nogle af hans resultater ses i seks montre, der blev købt af Statens Kunstfond. De er deponeret på det nye Vejen Rådhus, hvor de kan ses på 2. sal. Alle nysgerrige gæster er der velkomne til at se nærmere på keramikken.

Projektet er baseret på Sophus Ejler Jepsens fascination for stenarter som granit, der af istiden er bragt hertil fra fjeldene højt mod nord med forbindelser til bl.a. Oslo og Gotland! Granit viser sig at have mange af de samme bestanddele, som keramiske glasurer. Arbejdsgangen i glasering af kopperne går ud på at knuse udvalgte sten til pulver. Det fine støv blandes op og påføres keramikken. Når den brændes ved 1260 grader eller højere, smelter pulveret forskelligt ud og bliver til tørre eller flydende glasurer...

GLASUR PRODUKTION PÅ MUSEUMSPLADSEN

For at de mange kopper kunne være klar til den 11. marts til Billedkunstens Dag 2020, arbejdede de involverede klasser holdvis på Museumspladsen

i dagene fra den 2.-6. marts. Logistikken klarede Ulla Klinge i samspil med skolebussernes Tourbooking. Klasserne fra Højmarks skolen i Holsted og fra børnecentrene i Glejbjerg og Føvling blev bragt til og fra Vejen. Med engagement har eleverne været med i udviklingsarbejdet på Museumspladsen, der har genlydt af hammer slag! I vejr og vind har klasserne og deres lærere fået varmen, mens de har frembragt materialerne til koppernes glasurer.

Med tak til Frisesdahl, der som gave har skænket sten og transport af dem, har der været én udvalgt stensort til hver klasse. Nederst på dette opslag ses de 10 stensorter. For oven ses udvalgte kopper. Skiltene fortæller, hvilken klasse arbejdede med hvilken sten. Eleverne har i arbejdsgrupper hugget skærver, pulveriseret sten, siet, opblandet stenstøv med vand og udsmykket hvert sit krus. Kopperne er dekoreret med kobberoxyd (grøn) og dækket med klar glasur. Udenpå ses de forskellige stenglasurer.

På sidste vers stod "Huggehuset" endnu på Museumspladsen ved indvielsen den 11. marts. Det var en "mock-up"/model i 1:1 af det arbejdsrum, hvor billedhugger Niels Hansen Jacobsens huggede grav- og mindesten. Det midlertidige hus dannede rammen om glasurprojektet, der opererer med tilfældigheder og eksperimenter, der ligger perfekt i forlængelse af billedhuggerens keramiske eksperimenter. De indledtes i 1890'ernes Paris. Arbejdet med keramik fortsatte han fra 1907 og frem til sin død i 1941 i den nordlige ende af Vejen ved "Hytten" og "Huggehuset". Først på året 2020 har hans keramik fejret triumf på hans udstilling på Musée Bourdelle i Paris! Måske er der blandt de 175 børn i dette projekt kimen til nye, innovative tilgange til leret og andre materialer. Ved at arbejde med eksperimenterne opstår de uventede muligheder, og nye verdener åbner sig... ■

▲ Sophus Ejler Jepsen og Ulla Klinge ved udstillingen i Malerisalen.

▼ Tak til entreprenør Frisesdahl, der som gave har leveret projektets 10 udvalgte sten.

Af *teresa nielsen*, museumsdirektør

På den parisiske salon på Champ de Mars viste Niels Hansen Jacobsen i 1895 en statuette i "étain" / tin af L'Aurore / Morgenrøden. Det følgende år viste han den i Danmark på Forårsudstillingen på Charlottenborg. Da han i efteråret 1901 bragte sit livsværk hjem fra Paris og åbnede en mægtig separatudstilling i Den frie Udstillings bygning, var statuetten atter fremme.

Endnu er det ikke lykkedes at finde et eksemplar af udstillingens plakat, men en invitation har overlevet i kunstneren Anna E. Munchs gemmer. Dem tog Niels Ehrenreich i 1960 pietetsfuldt vare på som eksekutor i hendes bo. Dér fandtes også et enestående kig ind i 1901-udstillingen! Det store materiale overdrog han og hans viv Gertrud i 1997 og årene derefter til Vejen Kunstmuseum. Stor tak for det! *Morgenrøden* er invitationens motiv: En kvinde knæler på solens kugle, mens dens stråler radierer ud bag hendes udslåede vinger. På hovedet bærer hun en femtakket stjerne, og ordet UDSTILLING er en del af hendes sokkel.

▲▲ Invitationen til Niels Hansen Jacobsens separatudstilling 1901 var præget i hvidt papir.

▲ I et udsnit af et foto fra 1901-udstillingen ses den lille udgave af "Morgenrøden" yderst til venstre. Ved siden af står billedhuggeren og Gabriele Jacobsen sidder yderst til venstre, se det fulde foto på side 2.

▼ På Holbæk Kirkegård står en udgave af "Morgenrøden" i bronze på Gabriele Jacobsens grav.

DEN STORE UDSTILLING I 1901

Gabriele og Niels Hansen Jacobsen satte alt ind på den store 1901-udstilling. Ud over udgifterne til transporten fra Paris, leje af lokaler, trykning af invitation og plakater, lavede de også et på det tidspunkt uhørt luksuriøst katalog – et hæfte med 13 s/h illustrationer af skulpturer og keramiske værker. Belønningen var en flot pressedækning ... men noget helt andet var solgt. *Døden og Moderen, Skyggen, Natten, Friheden i Aarhundredets Slutning og Militarismen* er alvorlige emner, der på ingen måde ville pynte i haverne hos de velstillede potentielle købere, der da også udeblev. Redningen blev Danmarks fremmeste skulpturmæcen brygger Carl Jacobsen. Han købte *Døden og Moderen* for midler fra Albertinalegattet (står nu i anlægget ved Petri Kirke i Nørregade) samt

En Trolde, der vejrer Kristenkød. Trolde står i dag både i det flotte anlæg bag Ny Carlsberg Glyptotek samt i en senere støbning ved Jesuskirken i Valby. Bryggeren betalte den med midler taget fra fonden til kirkens opførelse. Valby-Trolde er dog først på året 2020 i Paris i forbindelse med billedhuggerens udstilling på Musée Bourdelle.

GRAVMÆLE FOR MADAME

"Det værste er sket mig, min Gabriele er død", skrev billedhuggeren sidst i september 1902 til vennen maleren Axel Hou. Gabriele Jacobsen døde i Holbæk, hvor hendes søster, Marie Arntz, boede med sin mand, der var direktør for Hol-

bæk Bryggeri. Kunstnerparret var egentlig kun på et længere besøg fra Paris og havde endnu ikke besluttet sig for, om de fremover ville blive dér eller vende hjem. Hendes grav findes på kirkegården i Holbæk. Det fortælles, at Gabriele i sin tid i en samtale om *Morgenrøden* skal have sagt, at om hun nogensinde skulle have et gravmæle, ville hun ønske sig *Morgenrøden*. Ordene blev aktuelle og blev efterlevet.

Midt i sorgen var der fortsat bud efter billedhuggeren. I sit atelier i Paris havde han skitseret og opbygget *Modersmålet*, monumentet til Skibelund Krat – Danmarks vigtigste mødested 1865-1920 for de dansk-sindede fra nord og syd for Kongeågrænsen. Monumentet blev i gips fragtet fra Paris til Bornholm – efter sigende til Moseløkke-bruddet, hvor professionelle stenhuggere arbejdede frem til et punkt, hvor billedhuggeren selv tog over. Indvielsen fandt sted den 27. juli 1903.

I samme periode var han i færd med at modellere *Morgenrøden* i stort format. I gips stod den på Forårsudstillingen 1903 på Charlottenborg og var det følgende år udstillet i bronze, hvorefter den blev opstillet i Holbæk. Gabriele Jacobsens gravsted blev også hvilested for et par af hendes søstre. I 1915 satte Niels Hansen Jacobsen dér en gravtavle over Margrethe Rohde (6.1.1850-29.4.1915) og kort efter over svogeren, Georg Arntz (2.1.1843-2.9.1915) og siden dennes enke, svigerinden Marie (20.10.1857-1.4.1925).

STATUETTEUDGAVEN AF MORGENRØDEN

I kataloget til 1901-udstillingen står der, at *Morgenrøden* er en "Statuette i Metal støbt af Kunstneren. Oprindelig Udkast til et Gravmæle. Tilhører Hr. Grosserer Paul Christensen." I mange år var den kun kendt fra et gammelt fotografi, hvor den i store træk svarer til den færdige figur: En afgørende forskel er hovedet. Den knælende figurs pande er ganske høj, og på hovedet bærer hun en stjerne som på 1901-invitationen.

En dag kom en helt uventet hilsen fra dokumentarisk Mette Mærsk, der har lavet nogle af de mange indsigtfulde film til museets udstillinger – fx i 2015 om SAXBO-keramikken, en portrætfilm om Gudrun Hasle samt 24 kortfilm om Camilla Berners 24 bidrag til hendes 2017-udstilling i Vejen. På besøg i et privat hjem havde Mette Mærsk fået øje på statuetteudgaven af *Morgenrøden*! Ejeren stillede den til

▲ I mange år var det kun billedhuggerens gamle foto af "Morgenrøden", der kunne henvises til.

▼ For et par år siden dukkede Niels Hansen Jacobsens statuetteudgave af "Morgenrøden" op i privateje. Det blev muligt at få den fotograferet. Samtidig blev der taget form over statuetten, så den nu kan ses på museet i en hærdet gipsversion.

▲ Niels Hansen Jacobsens monument "Modersmålet" blev i 1903 opstillet i Skibelund Krat - Danmarks vigtigste mødested 1865-1920 for de dansksindede fra nord og syd for den daværende Kongeågrænse.

▼ Blandt billedhuggerens efterladte fotos ses en udateret skitse til et gravmæle, hvor englens vinger vokser frem i stedet for arme.

rådighed for fotografering, og tilmed blev der givet tilladelse til, at den kunne afformes. Nu står den i en hærdet gipskopi i Skulptursalen på museet. Den vakse læser vil bemærke, at statuetten ikke længere bærer stjernen på hovedet. Under arbejdet med at føre figuren op i format, fravalgte billedhuggeren det dekorative element – måske først i en bearbejdning af statuetten og siden, da han modellerede gravmælet.

MODELLERNE TIL MODERSMÅLET OG MORGENRØDEN

Kvindeansigterne på *Modersmålet* og *Morgenrøden* minder påfaldende om hinanden, men viser sig at være modelleret med to forskellige forlæg. En adressebog er blandt de få af billedhuggerens bevarede arkivalier. Ved bogstavet M har Gabriele Jacobsen ført lister over *Modeller*. Ved Mlle [Madoiselle] Bernouard, 7 rue Campagne Première har hun skrevet: "til *Modersmålet*s Hoved – 5 fr seancen". I globaliseringens tidsalder er der en fin pointe i, at modellen til billedet på det danske sprog var en ung fransk kvinde! Ved Minna Bugge, Lille Farimagsgade No 8. St. er anført: "Lille Pige med rødt Hår til *Morgenrøden*. 13 Aar."

BILLEDHUGGERENS LIVTAG MED ENGLEFIGUREN

Da Niels Hansen Jacobsen i 1903 viste *Morgenrøden* på Forårsudstillingen på Charlottenborg gav han den følgeteksten: "Vilde jeg tage *Morgenrødens* Vinger, vilde jeg bo ved det yderste Hav, så skulde også der din Haand føre mig, og din højre Haand holde mig fast." Ps. 139. vers 9-10

Over samme passage skrev H.C. Andersen (1805-1875) fortællingen *Ved det yderste Hav*. Billedhuggeren og hans hustru var optaget af forfatteren, hvis fortælling *Historien om en Moder* lå til grund for skulptur *Døden og Moderen*. Det var tilmed Gabriele Jacobsen, der lå model til kvindeskikkelsen. Siden modellerede Hansen Jacobsen i 1893 *Havhexen*, *Skyggen*, *Den lille Havfrue* og *Dryaden* – alle H.C. Andersen-motiver:

Citatet fra *Salmernes Bog* knytter englefiguren til det kristne univers, mens kombinationen af menneske- og dyrekrop skulpturelt minder mest om indiske- og ægyptiske gudfigurer. I en række skulpturer og relieffer er det som om Hansen Jacobsen for sig selv og beskueren tog livtag med umuligheden i at forene menneskekroppen med vinger.

Statuetten af *Morgenrøden* er på soklen utydeligt dateret 94(?). I givet fald er det hans først bud på forening af krop og vinger. Da den i 1895 stod på Salon de Champ de Mars, viste han også *Natten* – en slags Lucifer, en falden engel med flagermusører og -vinger. Begge figurer er naturalistiske menneskestudier, hvor armene glider over i dyrevinger:

Blandt kunstnerens efterladte fotografier ses en skitse til et gravmæle fra 1910'erne(?), hvor menneskekrop og vinger forenes på samme vis.

På kirkegården i Vejen er der to gravrelieffer med sorgens genius. Den ene er en sørgende dreng på hotelejer Hansens familiegravsted, der må være oprettet en gang efter april 1924. Det samme motiv brugte billedhuggeren allerede en gang efter maj 1913 til Maria Lunds gravmæle ved Gørding Kirke – og det findes i gips i Skulptursalen på Vejen Kunstmuseum. Det andet relief er af en velvoksen knælende kvinde. Gravstenen står på plænen for de anonyme begravelser, men er oprindelig sat til minde om Tage Lauridsen, der som 3-årig i 1910 døde af en madforgiftning. På bagsiden har billedhuggeren også hugget navnene på drengens forældre købmand Peder Lauridsen og hans hustru Inger. Begge relieffer har en beslægtet opbygning: I dybt relief dannes baggrunden af et par symmetriske vinger. Foran sidder/knæler en figur drejet skråt for vingerne som for at understrege, at de to elementer er fysisk uforenelige.

I 1910 udstillede Hansen Jacobsen *Tiden og Mennesket*, hvor tiden i symbolsk form flyver som en spejdende engel hen over familien. Højt oppe over beskueren er billedhuggeren fri af at skulle gøre rede for, hvordan krop og vinger forenes. Skulpturen bragte han med sig til sit atelier-museum ved Skibelund Krat og siden til Vejen Kunstmuseum, hvor den her ses under opstilling i 1924.

MORGENRØDEN I VAMDRUP

Bor man i Jylland, kan man tage turen til Vamdrup, hvor en bronzefastøbnings af *Morgenrøden* i 1919 fik plads på kirkegården til minde om købmand H.J. Jørgensen og dennes familie, Niels Hansen Jacobsens anden svigerfamilie. ■

◀▲ På kirkegården i Vejen findes et par gravmæler, hvor billedhuggeren i relief skildrer engle, hvor vinger og krop ikke rigtig passer sammen...

▼ I 1910 viste billedhuggeren "Tiden og Mennesket" på Den Frie, og i 1924 blev skulpturgruppen flyttet fra hans atelier-museum i Skibelund Krat til det dengang ny-opførte Vejen Kunstmuseum.

TEGNE-CHALLENGE FRA BILLEDSKOLEN

Marts-april 2020: I en tid, hvor alle efter bedste evne efterlever budet om at være sammen hver for sig, sker der fortsat en hel masse i Vejen Kunstmuseum-regi... nu i stedet fra de forskellige medarbejders hjem-mearbejdspladser: Der skrives, registreres, redigeres hjemmesideafsnit og laves nye sider fx en ny billedbiografi om Niels Hansen Jacobsen.

Museets formidler og leder af Vejen Billedskole, billedhuggeren Sophus Ejler Jepsen har arbejdet med en serie unikke tegneøvelser: På mail er de sendt ud til alle billedskolens adresser og til dem, der er tilmeldt museets nyhedsmail. Med ønsker om "God fornøjelse!" er opgaverne også lagt ud på www.vejenkunstmuseum.dk. Opgaverne er lavet med tegninger udført af elever i Vejen Billedskole. Med hver sin "håndskrift" har de eksperimenteret med sort blæk – tusch – som alle billederne er malet med.

DE FÆLLES BILLEDTÆPPER

På billedkunstner Sophus Ejler Jepsens initiativ eksperimenterer Vejen Billedskole hvert semester med et projekt på tværs af billedskolens knap 100 elever: Hver af dem bidrager med sit bud på årets fælles tema. Emnerne har fx været blomster, øer og til forårsferniseringen 2018 var emnet fisk. De ses på invitationen og billedtæppet her på siden.

Elevernes sorte tuschtegninger scannes og samles til én fælles grafisk helhed – et scenetæppe, der printes og præsenteres for de 150-200 fremmødte ved Vejen Billedskoles ½ årlige ferniseringer. På de imponerende bagtæpper kan hver enkelt elev finde sit bidrag til fællesskabet!

TRÆERNE

Forårssemesteret 2020's projekt med træerne er udsprunget af, at billedskolelærer Lene Kersting spurgte, om Sophus Ejler Jepsen i sin egen

▲ Sophus Ejler Jepsen har tegnet Vejen Billedskoles maskotter Magenta & Graf, der fx optræder her på plakaten for billedskolens forårsfernisering 2018.

▼ Ved forårets billedskolefernisering 2018 præsenterede Beata Fabritius' muntre fredagshold deres unikke skjorte-modifikationer foran semesterets fællesværk, hvor årets tema var fisk.

►► I efteråret 2014 kom Sophus Ejler Jepsens betonblomsterkummer ud i Vejen bymidte med indkøbsmidler fra Vejen Kommune og 50.000 kr., som Vejen Kunstmuseum arvede, da Vejen Turistforening blev nedlagt.

skab af formidler på Vejen Kunstmuseum ville tage imod et af hendes hold fra Askov Højskole og tilrettelægge et workshopforløb på museet. De blev enige om, at gruppen skal se på tegneren og maleren Jens Lund (1871-1924) og særligt hans fantastiske tuschtegninger fra 1900-1901 til bogværket *Livets Skove*. Derfra var det nærliggende at bede eleverne på Vejen Billedskoles forårssemester 2020 bidrage til fællesværket med hvert sit bud på et træ.

FORPRÆMIERE PÅ ELEMENTER AF DET FÆLLES BILLETÆPPE

Her og nu ved vi, at billedskolens forårsfernisering lørdag den 18. april må aflyses, og lad os se tiden an ... fremtiden kan jo ingen af os sige noget sikkert om!

Til gengæld er elevernes træer kommet ud til mange i form af tegneopgaver. De kan hentes fra museets hjemmeside... og billedtæppet får siden plads på en fernisering, når tiden igen er moden til de store fællesskaber. Til da ønsker vi alle "sammen hver for sig" god fornøjelse i hjemmene med tid til tegneøvelser og fælles samvær!

SOPHUS EJLER JEPSEN

Det er billedkunstneren Sophus Ejler Jepsen, der hvert halve år står bag de fælles billedtæpper. Det er ham, der tegner grafikken til Vejen Billedskoles diplomer og badges. I beton har han fx lavet blomsterkummerne i Vejen bymidte og den botaniserende Raving-trappe ved Kongeåen. ■

INDHOLD

Kalender, side 2
En hilsen midt i en pandemi, side 3
Aflysning af forårets arrangementer, side 4
Kunstneren Gabriele Jacobsen og fotografen Elisabeth Schack, side 5
Formandsberetning 2019, side 11
Udstilling: Billedkunstens Dag 2020, side 15
Morgenrøden – et gravmæle, side 18
Tegne-challenge fra Vejen Billedskole, side 22

FORSIDEN

Udateret foto af Anna Gabriele Jacobsen, født Rohde, billedhugger Niels Hansen Jacobsens første hustru. Måske taget sidst i 1880'erne, da hun gik på Kunstakademiet i København.

AD NOTAM

Som følge af byggeriet på Vejen Kunstmuseum må Kunstforeningen indskrænke koncerter i 2019, og mens byggeriet varer. Vi har hidtil brugt Skibelundsalen til vores store arrangementer, men den skal under byggeriet bruges til udstillinger. Foredrag vil vi fortsat holde i museets Malerisal, mens koncerter og større arrangementer afvikles andetsteds som annonceret.

K.O.T. - Kunst omkring Tolden udgives i samarbejde mellem Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn og Vejen Kunstmuseum.

Indmeldelse af nye medlemmer til Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn kan ske på Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen, tlf. 79 96 69 40 eller på mail: pv@vejen.dk. Kontingent for par: 350 kr. Enkelt: 175 kr.

Indbetaling af medlemskontingent til Danske Bank, reg.nr.: 1551, kontonr.: 8715633851 eller MobilePay: 99705.

NYHEDSMAIL Hvis du ønsker at få tilsendt museets nyhedsbrev, og endnu ikke er på vores udsendelsesliste, så send venligst din mailadresse til: pv@vejen.dk. Så modtager du nyheder om, hvad der sker på Vejen Kunstmuseum og i Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

REDAKTØRER

Gunna Kjelstrøm
Engparken 6, 6580 Vamdrup
tlf. 29663896
gunna.kj@gmail.com

teresa nielsen
Vejen Kunstmuseum
museum@vejen.dk
www.vejenkunstmuseum.dk

LAYOUT SKABELON

www.helle-jensen.dk

Medlemmer af kunstforeningen får bladet tilsendt. Bladet ligger fremme på museet og sendes til museets samarbejdspartnere.

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn
www.vejenkunstforening.dk

Formand Anker Ulsdal
Vester Alle 84
6600 Vejen
tlf. 61713654
anker@ulsdal.dk